

عنوان مقاله:

بینامتنی کاربردی قرآن در شعر معاصر عرب (مورد مطالعه پژوهانه اشعار محمد قیسی)

محل انتشار:

فصلنامه ادب عربی، دوره 10، شماره 1 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

عزت ملاابراهیمی - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تهران

محمد سالمی - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

بینامتنیت تکنیکی است که در شعر معاصر عرب کاربرد فراوانی پیدا کرده است. با توجه به تعریف هایی که سردمداران این نظریه از جمله بارت و کریستیوا و بسیاری از ناقدان عرب از آن داده اند باید گفت که آنها این نظریه را به عنوان پدیده ای اسلوبی و ساختاری به شمار آورده اند که در آن هیچ تاثیر و تاثیری میان متن مبدا و مقصد و نیز ارجاع خواننده به متن مبدا قائل نمی شوند. در حالی که این گونه نیست و این پدیده در شعر معاصر عرب علاوه بر نقش ساختاری اش، به نوعی یک وظیفه ابزاری در متن مقصد ایفا و باعث ایجاد یک رابطه تاثیر و تاثر میان دو متن مبدا و مقصد می شود. بدین ترتیب که شاعران با بکارگیری یک بینامتن، تصویر و معنایی که در متن پیشین (مبدا) ابداع شده را به عنوان ابزاری در راستای تایید مقصود خویش و تاثیر هر چه بیشتر بر خواننده بکار می گیرند. از این حیث بر آن شدیم تا با بررسی پرکاربردترین انواع بینامتنیت، یعنی بینامتنیت قرآنی در شعر محمد القیسی علاوه بر تایید نظریه ابزاری بودن بینامتنیت (جدای از ساختاری بودن آن) و نیز تاثیر متن پیشین بر متن کنونی به بیان چگونگی استفاده شاعر از تصاویر قرآنی در راستای هدف خویش بپردازیم. از یافته های تحقیق بر می آید که شاعر با استفاده از این تکنیک آیات قرآن و تصاویر حاصل از آنها را در چهار محور اصلی بکار گرفته است: ۱. ایجاد رابطه عکس و استفاده از تصاویر قرآنی در معنای متناقض برای بیان عمق فاجعه، ۲. استفاده از تصاویر قرآنی که بیانگر امید و امداد الهی هستند برای امید بخشی به ملت و مبارزان فلسطینی، ۳. استفاده از تصاویر قرآنی که در وصف ستمگران و کافران می باشند، ۴. استفاده از تصاویر قرآنی بیانگر بیدارسازی و انذار برای بیدارسازی ملت فلسطین.

کلمات کلیدی:

بینامتنیت کاربردی، بینامتنیت قرآنی، کریستیوا، بارت، محمد قیسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1228323>

